

«Στα μονοπάτια του Ελληνισμού» 2020

Ομιλία του Αναπληρωτή Καθηγητή Γεώργιου Στείρη για το πώς οι Βυζαντινοί είδαν τους ελληνοπερσικούς πολέμους της Αρχαιότητας

Την Κυριακή 8 Μαρτίου 2020 το Πολιτιστικό Κέντρο ΑΧΕΠΑ ΝΝΟ «Κωστής Παλαμάς» είχε τη χαρά να ξεκινήσει και πάλι την πολύ επιτυχημένη από πέρσι *Σειρά ομιλιών «Στα μονοπάτια του Ελληνισμού»*. Πρώτος ομιλητής ήταν ο Αναπληρωτής Καθηγητής Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Δρ Γεώργιος Στείρης, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα «Οι ελληνοπερσικοί πόλεμοι ως εργαλείο συγκρότησης της νεοελληνικής ταυτότητας στο ύστερο Βυζάντιο». Το συγκεκριμένο θέμα επιλέχθηκε όχι μόνο επειδή ανήκει στην χρονική περίοδο της ειδίκευσης του Καθηγητή Στείρη, αλλά παράλληλα επειδή ταίριαζε ιδιαίτερα με την επέτειο των 2.500 χρόνων από τη μάχη των Θερμοπυλών και τη ναυμαχία της Σαλαμίνας. Με τον τρόπο αυτό, όλοι στο ακροατήριο είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε άλλη μία εκτός του επίσημου επετειακού προγράμματος εκδήλωση αναφορικά με τη μεγάλη επέτειο. Παρόντες ήταν ο Πολιτειακός Πρόεδρος της ΑΧΕΠΑ ΝΝΟ κ. Βασίλης Σκανδαλάκης, ο πρώην Πρόεδρος κ. Ιωάννης Καλλιμάνης, καθώς και ο Πρόεδρος του Κέντρου κ. Ιωάννης Θεοδωρίδης, ο οποίος απηύθυνε τον καθιερωμένο χαιρετισμό. Τον Καθηγητή Στείρη προλόγισε ο Δρ Βασίλης Αδραχτάς.

Στην ομιλία του ο Καθηγητής Στείρης παρουσίασε κατ' αρχάς, με επιγραμματικό αλλά αρκούντως κατατοπιστικό τρόπο, τη σημασία που είχαν σε διάφορες περιόδους οι όροι «Έλλην», «Γραικός» και «Ρωμαίος/Ρωμηός» στο Βυζάντιο. Βασική του θέση υπήρξε η διαπίστωση – με βάση πάντοτε τις πηγές – ότι προϊόντος του χρόνου ο όρος «Έλλην» γινόταν όλο και πιο σημαντικός και η χρήση του όλο και πιο διευρυμένη. Αυτή η διαδικασία κορυφώθηκε κατά το ύστερο Βυζάντιο και ιδιαίτερα μετά την άλωση του 1204 στους Φράγκους. Η αναδυόμενη νεοελληνική συνείδηση συνοδεύτηκε επίσης από την αντίστιξη του ελληνικού ένα-

ντι του ασιατικού, το οποίο εν προκειμένω δεν ήταν άλλο από το Οθωμανικό. Μάλιστα, για τους σκοπούς αυτής της αντίστιξης, οι Βυζαντινοί ανέσυραν από την ιστορική τους μνήμη τους ελληνοπερσικούς πολέμους της Αρχαιότητας, δίνοντας έτσι εντελώς άλλες διαστάσεις – διαχρονικές, θα λέγαμε – στην αντιπαράθεσή τους με τους εξ ανατολών επιδρομείς.

Ακολούθησε μία εξαιρετική συζήτηση με τον Καθηγητή Στείρη, η οποία διήρκεσε όσο σχεδόν και η ίδια η ομιλία του. Παρόλα αυτά, το πιο σημαντικό ίσως στοιχείο αυτής της εκδήλωσης ήταν ότι έγινε εξ ολοκλήρου διαδικτυακά. Λόγω των προβλημάτων στις διεθνείς πτήσεις εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού, ο Καθηγητής Στείρης απέφυγε να ταξιδέψει όπως είχε προγραμματίσει στο Σύνδνεϋ, αλλά αυτό δεν εμπόδισε ούτε αυτόν ούτε εμάς να εκμεταλλευτούμε δεόντως τα πλεονεκτήματα της σύγχρονης τεχνολογίας. Έτσι, ενώ ήταν απών σώματι, χα-

ρήκαμε την παρουσία του – τρόπον τινά – εν πνεύματι. Το αποτέλεσμα ήταν μοναδικό και η εκδήλωση σε καμία περίπτωση δεν υπολείπονταν από τις συνηθισμένες συμβατικού τύπου εκδηλώσεις. Με το πέρας προσφέρθηκε κέρασμα και συνεχίστηκε ο προβληματισμός στα πηγαδάκια που σχημάτισαν οι παρευρισκόμενοι. Ο Καθηγητής Στείρης ανανέωσε το ραντεβού του – αυτή τη φορά με τη φυσική του παρουσία – τον Νοέμβριο του τρέχοντος έτους, οπότε θα έχουμε και πάλι την ευκαιρία να τον απολαύσουμε ως ομιλητή.

